

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Sayı : E-95871739-045.01-1368

04/05/2026

Konu : Su Kanun Tasarısı İlişkin Odamız
Görüşü

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) Tarım ve Orman Bakanlığının 15.04.2026 tarih ve E-23606252-744.04-24364565 sayılı yazısı.
b) TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığının 20.04.2026 tarih ve E-29404982-001.02.26-945 sayılı yazısı.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığının ilgi (b) yazısı ekinde Tarım ve Orman Bakanlığının ilgi (a) yazısı ve eki "Su Kanun Taslağı" gönderilerek, 30.04.2026 tarihine kadar konuya ilişkin görüşümüzün gönderilmesi istenilmektedir.

Su Kanun Taslağına ilişkin Odamız görüşü yazımız ekinde gönderilerek, kanun taslağının Odamız görüşlerinin de dikkate alınarak ilgili maddelerinde düzenleme yapılmasını arz ederiz.

Deniz IŞIK GÜNDÜZ
Genel Sekreter

Ek: TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasının "Su Kanun Taslağına" İlişkin Görüşü (13 Sayfa)

Dağıtım:

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanlığı
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
Tarım ve Orman Bakanlığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=58CA0E3CXC> linkinden 58CA0E3CXC kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASININ SU KANUN TASLAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Canlı yaşamın sürdürülebilirliği için en temel gereksinim olan ve ülkemizde uzun süredir tartışılan "Su Kanunu" düzenlemesinin yeniden gündeme taşınması, Odamız tarafından stratejik bir adım olarak değerlendirilmekte ve önemsenmektedir. Son on yıllık süreçte çeşitli kurum görüşlerine açılan taslakların sonuncusu olan bu düzenlemenin; COP31 gibi kritik bir İklim Zirvesi'ne ev sahipliği yapmaya hazırlanan Türkiye tarafından, konunun önemine binaen ivedilikle TBMM gündemine taşınarak yasalaşması gerektiği düşünülmektedir. Mevcut durumda, kapsayıcı bir çerçeve kanundan uzak bir biçimde yönetilmeye çalışılan su kaynaklarımızın; korunması, tahsisi, kullanımı ve yönetimi hususunda ciddi sorunlar yaşandığı aşikardır. Su kaynakları üzerinde insan kaynaklı baskıların ve iklim değişikliğinin etkilerinin küresel ölçekte derinleştiği günümüzde, su kaynaklarımızın yönetimi her zamankinden daha stratejik bir önem kazanmıştır. Bu doğrultuda yürürlüğe konulacak kanunun; yalnızca insan odaklı bir yaklaşımı değil, tüm canlıları ve çevreyi koruyan, bugünü olduğu kadar geleceği de teminat altına alan "ekosistem temelli sürdürülebilirlik" ilkesini esas alması gerektiği değerlendirilmektedir.

Yukarıda belirtilen temel yaklaşım çerçevesinde; 20.04.2026 tarih ve E-29404982-00|02.26-945 sayılı TMMOB Yönetim Kurulu yazısı ekinde Odamıza iletilen kanun taslağı metni Odamızca titizlikle incelenmiş olup, tespit ve önerilerimiz aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

- Taslak metnin gerekçesinde yukarıda belirttiğimiz vizyon yer bulsa da bazı hükümlerin uygulama noktasında sorun teşkil edeceği görülmektedir. Özellikle 167 sayılı Yeraltı Suları Kanunu'nda yapılması öngörülen değişiklikler revize edilmeye muhtaçtır. Su kaynaklarının kamu eliyle ticari bir meta haline getirilmesi büyük sorunlara neden olacaktır. Kanun; içme suyunun kırsal alanlarda mutlak suretle ücretsiz olmasını, belediye hizmeti sunulan kentsel alanlarda ise yalnızca hizmet maliyeti ile sınırlandırılmasını hüküm altına almalıdır. Kamu eliyle yürütülen sulama projelerinde geri ödemeler maliyeti geçmemeli, sulama ücretleri ise sadece işletme ve sürdürülebilirlik giderlerini karşılayacak düzeyde tutulmalıdır. Taslakta yer alan yeraltı sularından tahsis miktarına göre ücret alınması önerisi yerinde görülmemekte olup, ticari amaçlı faaliyetler ile aşırı YAS kullanımını engellemek için belirli miktarın üzerindeki kullanımlar için ücretlendirme yapılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.
- Su kaynaklarımız; kontrolsüz kentleşme, sanayileşme, madencilik faaliyetleri ve tarımsal uygulamalar gibi beşerî baskıların yanı sıra kuraklık ve iklim değişikliği tehdidi altındadır. Kanun, öncelikle önlenebilir nitelikteki insan kaynaklı baskılara odaklanmalı, iklim değişikliğine uyum hükümlerini bu temel üzerine inşa etmelidir. Taslak metinde yeraltı sularının; sanayi, madencilik ve kentleşme etkilerine karşı korunmasına dair somut bir hüküm bulunmaması önemli bir eksikliklerdir. "Genel Esaslar" başlığı altındaki Madde-4 (d) fıkrasında yer alan "Suya göre mekânsal planlama yapılması" ifadesi, bu denli hayati bir konu için oldukça yetersiz ve genel bir hüküm olarak kalmaktadır. Buna ilişkin herhangi bir eylemlilik kanun tasarısının geri kalan bölümlerinde işlevlendirilmemiştir.
- Taslağın, su yönetiminde "miktar" vurgu yapması ve su kalitesini belirleyen temel unsurun yerüstü-yeraltı suyu etkileşimlerini içeren "hidrodinamik yapı" olduğunu kabul etmesi olumlu bir gelişmedir. Yerüstü ve yeraltı sularının "tek bir kaynak" olarak ele alınması,

ekosistem temelli yönetim için doğru bir yaklaşımdır. Ancak, 167 sayılı Kanun'a yapılan atıflara rağmen, "emniyetli verim haddi" tanımının güncellenmemesi büyük bir eksikliktir. Bu tanım, akiferin beslenme miktarı, sistemin sınır koşulları ve hidrodinamik dengesi ile ilişkilendirilmelidir. Bugün yaşanan yeraltı suyu seviye düşümleri, sulak alanların kuruması ve kaynak ve akarsu debilerinin azalması gibi sorunların temelinde bu hidrojeolojik gerçeklerin göz ardı edilmesi yatmaktadır. Bu nedenle, 1960 tarihli 167 sayılı Kanun'daki tanımların güncel bilimsel veriler ışığında revize edilmesi elzemdir.

- Düzenleme içerisinde kurumlar arası yetki karmaşası tam olarak giderilememiştir. Yüzey suyu kalite yönetiminin hangi kurum sorumluluğunda olacağı net değildir. Yerüstü ve yeraltı sularının yönetim ve denetim sorumluluklarının yasa metninde dağınık şekilde ele alınması, Madde 1'de hedeflenen sürdürülebilir su yönetimi amacına ulaşılmasını güçleştiren idari bir zafiyet teşkil etmektedir.
- Tasarıda yeraltı sularının korunması amacıyla sondaj makinelerinin sıkı denetim altına alınması ve cezai müeyyidelerin öngörülmesi yerinde bir karardır. Ancak, sondaj makinelerinin tescil işlemlerinin; 167 sayılı Yeraltı Suları Kanunu, ilgili tüzükler, DSİ Teknik Yönetmeliği ve 6235 sayılı Kanun hükümleri uyarınca, mesleki denetim yetkisine sahip olan ve Hidrojeoloji Mühendislerini de kendi bünyesinde bulunduran TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından yapılması, uygulamanın tek elden yürütülmesi ile teknik ve hukuki sıhhati açısından en uygun çözüm olacaktır.

Sonuç olarak; Birleşmiş Milletler'in de vurguladığı üzere "su, yaşamın her boyutunu destekleyen ve her canlının güvenle erişme hakkı olduğu temel bir kaynaktır." Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi'nde belirtildiği üzere; "**Su, ticari bir meta değil; korunması ve savunulması gereken bir mirastır.**" Bu evrensel ilkelerin kanun taslağının esasını oluşturmaması, metnin en temel eksikliği olarak görülmektedir. Söz konusu hususların dikkate alınarak taslağın yeniden düzenlenmesi, gelecek nesillere olan sorumluluğumuzun bir gereğidir.

MADDELERE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

SU KANUN TASLAĞI METNİ	SU KANUN TASLAĞINA İLİŞKİN JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASININ ÖNERİ METNİ	GEREKÇE
MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; su kaynaklarının korunması, kirliliğinin önlenmesi, iyileştirilmesi, geliştirilmesi, tahsisi, miktar ve kalite yönünden izlenmesi,	MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; suyun ticari bir meta değil, korunması gereken ortak bir miras olduğu ilkesiyle ve her canlının temiz suya erişim hakkı gözetilerek; su kaynaklarının miktar ve kalite açısından	Su Kanunu'nun 1. maddesinde yapılan değişiklik, suyun ekonomik bir mal veya ticari bir meta olarak görülmesini engelleyerek onu tüm canlılar için korunması gereken "ortak bir miras" statüsüne taşımayı

<p>denetlenmesi, verimli kullanılması ile sürdürülebilir su yönetiminin sağlanmasıdır</p>	<p>izlenmesi, iyileştirilmesi, korunması, verimli kullanılması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.</p>	<p>ve teknik bir yönetim anlayışından "hak temelli" bir paradigma değişimine geçmeyi amaçlamaktadır. Bu revizyonla, suyun sadece insanlar için değil, "her canlı için temiz suya erişim hakkı" olduğu vurgulanarak su mülkiyeti ve tahsisi konuları evrensel bir yaşam hakkı ve ekosistem bütünlüğü çerçevesine oturtulmuştur. Ayrıca, kanunun amacına "usul ve esasları düzenlemek" ibaresinin eklenmesiyle; suyun miktar ve kalite açısından izlenmesi, iyileştirilmesi ve korunması süreçlerinin sadece birer niyet beyanı değil, somut uygulama standartlarına sahip hukuki birer zorunluluk haline getirilmesi gerekçelendirilmiştir.</p>
<p>Suyun hukuki durumu</p> <p>MADDE 3. (1b) Tarımsal sulama için kullanılması durumunda, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8/A maddesi uyarınca aynı Kanuna ekli 1 sayılı listedeki il/ilçe bazında belirlenmiş olan yeter gelirli arazi büyüklüklerinin altında kalan araziler için zati ihtiyacına kadar olan su miktarı, kaynağın bulunduğu arazinin mülkiyetine tabi olup özel su niteliğindedir ve o kaynağın bulunduğu arazinin malik veya zilyedi tarafından aynı arazi içerisinde bedelsiz olarak kullanılır. İhtiyaç duyulan su miktarları DSİ'ce belirlenir.</p>	<p>MADDE 3. (1b) Tarımsal sulama için kullanılması durumunda, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8/A maddesi uyarınca aynı Kanuna ekli 1 sayılı listedeki il/ilçe bazında belirlenmiş olan yeter gelirli arazi büyüklüklerinin altında kalan araziler için zati ihtiyacına kadar olan su miktarı, kaynağın bulunduğu arazinin mülkiyetine tabi olup özel su niteliğindedir ve o kaynağın bulunduğu arazinin malik veya zilyedi tarafından aynı arazi içerisinde ihtiyacı kadar suyu bedelsiz olarak kullanılır. İhtiyaç duyulan su miktarları DSİ'ce belirlenir.</p>	<p>İhtiyacı kadar suyu bedelsiz olarak kullanabilir. Aksi takdirde o suyu sürekli olarak ücretsiz kullanması veya kullandırması yoluna giderse akifere ve yeraltısuyuna olumsuz etkisi olacaktır. Bu nedenle ihtiyacı olan su miktarı DSİ'ce belirlendikten sonra ücretsiz olarak kullanma hakkı tanınmalıdır. Fazla kullanım ucrete tabi olmalıdır.</p>

<p>Genel Esaslar</p> <p>MADDE 4-(1) Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi kapsamında;</p> <p>a) Her canlının sağlıklı ve yeterli suya erişimi,</p> <p>b) Su kaynaklarının katılımcı anlayışla havza bazında yönetimi,</p> <p>c) Su kaynaklarının miktar ve kalitesinin ekosistem esaslı korunması, geliştirilmesi, iyileştirilmesi, verimli kullanılmasına yönelik uygulama ve çalışmaların teşviki ve desteklenmesi,</p> <p>ç) Kirliliğin öncelikle kaynağında önlenmesi, azaltılması ve bertarafı,</p> <p>d) Suyu göre mekânsal planlama yapılması,</p> <p>e) Korunan su alanlarının doğal yapılarının ve ekolojik dengelerinin korunması,</p> <p>f) 167 sayılı Kanunda belirtilen hususlar hariç yeraltı sularından emniyetli verim haddinden fazla çekim yapılmaması,</p> <p>g) İklim değişikliğinin su kaynaklarına olumsuz etkilerinin azaltılması, geleneksel olmayan su kaynaklarının ve iklim dostu teknolojilerin kullanılması,</p>	<p>Genel İlkeler</p> <p>MADDE 4 – (1) Su kaynaklarının; yaşamın kaynağı ve gelecek nesillere devredilecek bir miras olduğu bilinciyle sürdürülebilir yönetimi kapsamında;</p> <p>a) Her canlının sağlıklı ve yeterli miktarda suya erişiminin temel bir hak olarak kabul edilmesi,</p> <p>b) Su kaynaklarının katılımcı anlayışla havza bazında, yönetilmesi,</p> <p>c) Su kaynaklarının miktar ve kalitesinin ekosistem esaslı korunması, geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve verimli kullanılmasına yönelik uygulama ve çalışmaların teşviki ve desteklenmesi,</p> <p>ç) Kirliliğin öncelikle kaynağında önlenmesi, azaltılması ve bertaraf edilmesi,</p> <p>d) Mekânsal planlamaların, sanayileşme, madencilik ve tarım faaliyetlerinin su kaynaklarını miktar ve kalite yönünden korunacak şekilde gerçekleştirilmesi,</p> <p>e) Korunan su alanlarının ekolojik karakterinin, doğal yapısının ve biyolojik çeşitliliğinin ödün verilmeksizin muhafaza edilmesi,</p> <p>f) Stratejik rezerv niteliğindeki yeraltı sularından, 167 sayılı Kanunda belirtilen hususlar hariç yeraltı sularından sürdürülebilir verimini ortaya koyabilecek</p>	<p>Sunulan taslak metindeki "Genel Esaslar" başlığının "Genel İlkeler" olarak değiştirilmesi ve içeriğinin zenginleştirilmesi, su yönetimini sadece teknik bir uygulama olmaktan çıkarıp etik, hukuki ve ekolojik bir çerçeveye oturtmayı amaçlamaktadır.</p> <p>Suyun korunmasını sadece bugünün ihtiyacı değil, tarihsel ve ahlaki bir sorumluluk olarak tanımlayarak kanuna daha güçlü bir toplumsal dayanak kazandırır.</p> <p>Birleşmiş Milletler tarafından da tanınan "suya erişim hakkı" ilkesinin iç hukuka açıkça derç edilmesi, devletin bu konudaki yükümlülüklerini hukuki bir güvenceye kavuşturur.</p> <p>Her ölçekteki mekânsal planların hazırlanması veya revize edilmesi süreçlerinde, hem su ihtiyacı hem de su kaynaklarını korumak hedeflenmeli, su kaynakları kentleşme, sanayileşme, madencilik ve tarımsal faaliyetlerin baskılarından yasal güvenceyle korunmalıdır.</p> <p>“Emniyetli verim haddi” kavramı bugüne kadar uygulandığı şekliyle yeraltısuyu kaynaklarının miktar ve dolayısıyla kalite açısından korunması için yeterli olamamıştır. Emniyetli verim kavramının salt yıllık beslenme miktarına bağlı tanımlanmayıp yeraltısuyu sisteminin sınır koşulları ile hidrodinamiğine bağlı tanımlanması gerekmektedir. Bu tanımın yapılabilmesi için akiferin sürdürülebilir veriminin ortaya konması zorunludur. Aksi halde, günümüzde yaşanan yeraltısuyu düşümleri, göl sulak alan</p>
--	---	--

<p>ğ) Su kullanımlarında ölçüm ve izleme sistemlerinin kurularak verilerin kayıt altına alınması,</p> <p>h) Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin hedeflerin strateji belgeleri ve sektörel programlarda gözetilmesi esastır.</p> <p>(2) Havzalar arası su aktarımı planlanmasında; ilgili havzalarda oluşması muhtemel hidrolojik, ekolojik, sosyolojik, ekonomik değişimler, iklim değişikliği etkileri ve mevcut planlar esas alınır.</p>	<p>şekilde tanımlanmış bir emniyetli verim haddinden fazla çekim yapılmaması,</p> <p>g) İklim değişikliğine karşı su güvenliğinin öncelenmesi; gri su, yağmur suyu hasadı gibi geleneksel olmayan kaynakların ve iklim dostu teknolojilerin kullanılması,</p> <p>ğ) Su kullanımlarında ölçüm ve izleme sistemlerinin kurularak verilerin kayıt altına alınması,</p> <p>h) Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin hedeflerin; strateji belgeleri ve sektörel programlarda temel veri olarak gözetilmesi esastır.</p> <p>(2) Havzalar arası su aktarımı planlanmasında; ilgili havzalarda oluşması muhtemel hidrolojik, hidrojeolojik, ekolojik, sosyolojik ve ekonomik değişimler ile iklim değişikliği etkileri esas alınır. Bu süreçte, su aktarımı yapılacak havzanın gelecekteki su ihtiyacı ve ekolojik dengesi feda edilemez.</p>	<p>çekilmeleri/kurumaları, kaynak, akarsu akımlarında düşüş, kurumalar, ekosistem kayıpları vb olumsuzlukların yaşanmaya devam edeceği açıktır.</p> <p>167 sayılı Kanun’ da yapılan "emniyetli verim haddi" tanımını önerildiği şekilde güncellenmelidir.</p> <p>Emniyetli verim: “Yeraltı suyu sisteminin hidrolojik dengesini bozmayacak, su kalitesinde kalıcı bozulmaya veya tuzlanmaya neden olmayacak, suyla ilişkili ekosistemlerin sürdürülebilirliğini tehlikeye atmayacak ve rezervin tükenmesine yol açmayacak şekilde; bir yeraltı suyu kütlesinden uzun vadede yıllık olarak çekilebilecek azami su miktarını” ifade eder.</p> <p>Havzalar arası su aktarımları sadece yerüstü su kaynaklarını etkilemez, aynı zamanda, beslenme miktarında önemli rejim değişikliklerine neden olabileceği için havzada yeraltısuyu potansiyelini başta olmak üzere akiferlerin beslenmesi, boşalım dinamiği gibi hidrojeolojik koşulları doğrudan etkileyebilecektir. Bu durumun göz ardı edilmemesi için yukarıdaki eklemenin yapılması gereklidir.</p> <p>Su aktarımı projeleri, sadece teknik bir mühendislik işlemi değil hem ekosistem hem de sosyo-ekonomik yapı üzerinde kalıcı izler bırakan stratejik müdahalelerdir. Taslak metne eklenen düzeltme, suyun alındığı havzanın ekolojik sağlığını ve gelecekteki gelişim haklarını yasal güvence altına alır. “Hidrojeolojik” etkilerin analize dahil edilmesi ise, yer altı ve yer üstü suları arasındaki hassas etkileşimin</p>
---	--	--

		korunmasını sağlayarak havzanın su dengesini bir bütün olarak gözetir. Bu ilke, bir bölgedeki su krizini çözerken başka bir bölgede yeni ve geri dönülemez bir çevresel/ekonomik kriz yaratılmasını engellemeyi hedefler.
<p>İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ve su verimliliği</p> <p>MADDE 5- (1) İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisinin belirlenmesi, olumsuz etkilerinin azaltılması ve uyum kapasitesinin artırılması amacıyla gerekli çalışmalar Bakanlıkça yürütülür. Bu kapsamda geliştirilecek politika, plan, program ve projeler; ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından görev ve sorumlulukları dahilinde uygulanır.</p> <p>.....</p>	<p>İnsan faaliyetlerinin ve iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ve su verimliliği</p> <p>MADDE 5- (1) İnsan faaliyetlerinin ve iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisinin belirlenmesi, olumsuz etkilerinin azaltılması ve uyum kapasitesinin artırılması amacıyla gerekli çalışmalar Bakanlıkça yürütülür. Bu kapsamda geliştirilecek politika, plan, program ve projeler; ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından görev ve sorumlulukları dahilinde uygulanır.</p> <p>.....</p> <p>(8) Suyun içme-kullanmada, sanayide, sulamada ve diğer bütün alanlarda verimli ve tasarruflu kullanılmasına yönelik eğitim, bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülür.</p>	<p>Su kaynakları üzerindeki etkiler iklim değişikliğinden önce insan kaynaklıdır (antropojenik). Aşırı kullanım, kirlilik, kentleşme-sanayileşme, arazi kullanımında değişiklik, havzalara arası su transferi vb. birçok insan kaynaklı etki, su kaynakları üzerinde baskı oluşturmaktadır. Temel sorun; su kaynakları ve sucul ortamlar üzerindeki baskının veya su kaynaklarının azalmasının sadece küresel iklim değişikliğinden kaynaklı imiş gibi algılanması veya bu faktörün öne çıkarılmasıdır. Oysa insan faaliyetleri çoğu zaman iklim değişiminin önüne geçmektedir. Bu gerekçeyle maddenin insan faaliyetlerini de kapsayacak şekilde değiştirilmesi önerilir.</p> <p>Alınacak önlemlerde eğitim ve bilinçlendirme eksik kalmış olup, ek fıkra ile tamamlanması önerilir.</p>
<p>İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ve su verimliliği</p> <p>MADDE 5. (3) İçme-kullanma suyu sistemlerindeki su kayıp oranları, belirlenen sürede hedeflenen düzeye indirilir.</p>	<p>İnsan faaliyetlerinin ve iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ve su verimliliği</p> <p>MADDE 5. (3) İçme-kullanma suyu sistemlerindeki su kayıp oranları, nehir havza yönetim planlarında belirlenen sürede hedeflenen düzeye indirilir.</p>	<p>Fıkra metnine dahil edilen "nehir havza yönetim planlarında" ibaresi, içme ve kullanma suyu sistemlerindeki kayıp oranlarının azaltılması hedefini belirsiz bir zaman diliminden çıkararak; her havzanın kendi su potansiyeline, altyapı ihtiyacına ve ekolojik şartlarına göre hazırlanan bilimsel ve stratejik belgelerle ilişkilendirmeyi gerekçelendirir. Bu revizyon, su verimliliği çalışmalarının havza bazlı</p>

		disiplinli bir planlama dahilinde yürütülmesini ve bu sürecin ölçülebilir, denetlenebilir ve yasal bir zemine oturtulmasını sağlamaktadır.
<p>MADDE 6- (1) Su kaynaklarının korunması, sürdürülebilir ve verimli olarak kullanılması için su kaynaklarının kalite ve miktarını esas alan havza ölçekli planlar yapılır.</p> <p>.....</p> <p>(3) Her tür ve ölçekteki mekânsal plan çalışmalarında suyun miktar ve kalitesinin korunması hususunda Bakanlığın uygun görüşü alınır.</p>	<p>MADDE 6- (1) Su kaynaklarının korunması, sürdürülebilir ve verimli olarak kullanılması için su kaynaklarının kalite ve miktarını esas alan havza ölçekli planlar yapılır. Havza ölçekli planların hazırlanmasında hidrolojik/hidrojeolojik etkileşim halinde olan yerüstü sular ile yeraltısuları “tek kaynak” olarak dikkate alınır.</p> <p>.....</p> <p>(3) Her tür ve ölçekteki mekânsal plan çalışmalarında, sanayi ve madencilik faaliyetleri öncesinde suyun miktar ve kalitesinin korunması hususunda Bakanlığın uygun görüşü alınır. Su kaynaklarının korunması önceliklidir.</p>	<p>Havza ölçekli planlar yapılırken genellikle hidrolojik havza tanımı esas alınmaktadır. Bir hidrolojik havza, su kaynakları açısından ele alındığında, birden fazla yerüstü su kaynakları ve yeraltısuyu sistemleri içerebilmektedir. Nitekim Türkiye’de nehir havzalarının çoğunluğunda bu durumla karşılaşılmaktadır. Dolayısıyla, su kaynakları potansiyeli havza ölçeğinde değil, yerüstü suları ve yeraltısuyu sistemleri ve bu sistemlerin birbirleri ile etkileşimleri temelinde planlanmalıdır. Havza geneli için yapılan su kaynakları potansiyeli, havza potansiyeli ile ilgili genel bilgi sağlayabilse de planlama ve yönetim için yeterli değildir. Aynı havza içinde bulunan sistemlerin etkileşimleri dikkate alınmadan yapılacak planlama ve yönetim, günümüzde yaşanan beklenmedik olumsuz durumlarla sonuçlanabilecektir</p> <p>3 üncü fıkrada yapılan düzenleme ile su kaynaklarının kentleşme, sanayileşme, madencilik ve tarımsal faaliyetlerin baskılarından yasal güvenceyle korunması amaçlanmıştır. Özellikle yeraltısularının korunması konusunda yasal dayanak açık ve güçlü olmalıdır</p>
<p>Su hizmetlerinin ücretlendirilmesi</p> <p>MADDE 8- (1) İçme-kullanma suyu tarifeleri maliyetinin altında belirlenemez.</p>	<p>Su hizmetlerinin ücretlendirilmesi</p> <p>MADDE 8- (1) İçme-kullanma suyu tarifeleri maliyetinin üzerinde belirlenemez.</p>	<p>İçme-kullanma suyunun temel insan ve canlı yaşam varlığı olduğu gerçeğinden hareketle sulardan alınacak bedellerin “yatırım ve işletme maliyeti” kadar olması sağlanmalı, suyun bir ticari meta haline gelmesi önlenmelidir. Bu nedenle alınan tarifelerin su maliyetinin üzerinde olmayacağı yönünde madde düzenleme yapılmıştır.</p>

<p>Su tahsisi MADDE 11. (6). Su kayıp oranlarını ilgili mevzuat ile belirlenen sürede hedeflenen düzeye indirme yükümlülüğünü yerine getirmeyen belediyelere içme suyu maksatlı ilave su tahsisi yapılmaz.</p>	<p>MADDE 11. (6). Su kayıp oranlarını nehir havza yönetim planlarında belirlenen sürede hedeflenen düzeye indirme yükümlülüğünü yerine getirmeyen belediyelere içme suyu maksatlı ilave su tahsisi yapılmaz.</p>	<p>Fıkra metnine dahil edilen "nehir havza yönetim planlarında" ibaresi, içme ve kullanma suyu sistemlerindeki kayıp oranlarının azaltılması hedefini belirsiz bir zaman diliminden çıkararak; her havzanın kendi su potansiyeline, altyapı ihtiyacına ve ekolojik şartlarına göre hazırlanan bilimsel ve stratejik belgelerle ilişkilendirmeyi gerekçelendirir. Ayrıca Madde 5. (3)'de önerilen revizyon ile uyumlu hale getirir.</p>
<p>MADDE 15- (1) Diğer Kanunlarla verilen görevler saklı kalmak üzere suyun kalitesini olumsuz yönde etkileyen faaliyetler için havza bazında tespit çalışması, Bakanlıkça veya su kurullarınca yapılır.</p>	<p>MADDE 15- (1) Diğer Kanunlarla verilen görevler saklı kalmak üzere suyun kalitesini olumsuz yönde etkileyen faaliyetler için havza bazında tespit çalışması, Bakanlıkça veya havzada oluşturulan su kurullarınca yapılır.</p>	<p>Havzadaki su sorunlarını havza su kurulları bildiğinden, su kalitesinin olumsuz etkileyen faaliyetlerin havza bazında oluşturulan su kurullarında belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle bakanlık görevlileri ve su kurulları bu denetimde etkin rol almaları gerekmektedir</p>
<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17 EK MADDE 13- 28/(e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; kendilerine tahsis edilen su kaynaklarından içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atıksu ve yağmur suyu altyapı sistemlerini ayırık sistemler olarak düzenlemek; yağmur suyunun depolanması için gerekli altyapı çalışmalarını yapmak, atıksuyun arıtılması ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını</p>	<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17 EK MADDE 13 28/ (e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; kendilerine tahsis edilen su kaynaklarından içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atıksu ve yağmur suyu altyapı sistemlerini ayırık sistemler olarak düzenlemek; yağmur suyunun depolanması için gerekli altyapı çalışmalarını yapmak, atıksuyun arıtılması ve yağmur suyunun yeniden kullanımının sağlanması ve fazlasının uzaklaştırılması; için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak,</p>	<p>5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendin de yapılan düzenlemeye bazı ibareler eklenmiştir. (ş) bendinden sonra gelmek üzere (t) bendi ilave edilmiştir. Belediyelere arıtılmış atıksuyun, yağmur suyunun yeniden kullanımı konusunda zorunlu tutulması, bu suların tarımsal sulamada, bağ-bahçe sulamalarında yeniden kullanılmasını şart koşulması önem taşımaktadır. Geleneksel olmayan sular tanımlanmış ancak yeniden kullanım konusu eksik kalmıştır. Ayrıca ilave edilen bir bendle atık veya yağmur sularının kullanımına ilişkin usul ve esasların bakanlıkça belirleneceği ilave edilmiştir.</p>

<p>sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek; tahsis edilen su kaynaklarını işletmek ve işlettmek</p>	<p>işletmek ve işlettmek; tahsis edilen su kaynaklarını işletmek ve işlettmek. (t)Atık suların veya yağmur sularının yeniden kullanımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenir.</p>	
<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17-.....</p> <p>Madde 1 – Yeraltı suları genel sular kapsamında olup Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Yeraltı sularının her türlü araştırılması, rezerv tespiti, sondaj veya kuyu açılarak çıkarılması, kullanılması, korunması, miktar ve kalite yönünden izlenmesi ve tescili bu Kanun hükümlerine tabidir.”</p>	<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17-.....</p> <p>Madde 1 – Yeraltı suları genel sular kapsamında olup, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Yeraltı sularının her türlü araştırılması, rezerv ve sürdürülebilir su kaynakları yönetimini sağlayabilecek şekilde tanımlanmış bir emniyetli verim haddi tespiti, sondaj veya kuyu açılarak çıkarılması, kullanılması, korunması, miktar ve kalite yönünden izlenmesi, tescili ve bu faaliyetlerin denetimi veya denetlettirilmesine ilişkin usul ve esaslar bu Kanun hükümlerine tabidir.”</p>	<p>167 sayılı kanunda tanımlanan emniyetli verim haddi, 1900’lü yılların başında tanımlanmış 1950’lerin başında da yaygınlaşmış “emniyetli verim” kavramına dayandırılmaktadır. Kavram, dünyada, özellikle Amerika Birleşik Devletleri’nde ve Avrupa’da, 1990’lı yıllara kadar beslenme miktarının yanı sıra kalite, ekonomik, hukuki boyutlu olarak uygulanmasına karşın Türkiye’de bu kavram “akiferlerin beslenme miktarı” ile sınırlandırılmış ve bu şekilde uygulanmıştır. Bu kavram ve bu şekilde yapılan uygulama, yeraltısuyunun litolojik birimlerde oluştuğu ve hareket ettiği gerçeğini, jeolojik ortamın suyun hareketine etkisini göz ardı ederek “büyük bir kazan” niteliğinde anlamaktadır. Bu durum, yeraltısuyu sistemlerinin hidrodinamiğinin dikkate alınmadan, yağışlardan süzülen su miktarı veya bu miktarın belirli bir yüzdesinin yeraltından çekilmesi durumunda seviye düşümleri yaşanmayacağı “yanılgısını” beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, “emniyetli verim haddi’nin, yeraltısuyu sistemlerinin hidrojeolojik karakteristikleri dikkate alınarak akiferlerin sürdürülebilir kullanımını sağlayan ve aynı zamanda etkileşilen sistemlerin de (ekosistem dahil) sürdürülebilirliğini garanti altına alan bir verim hesabına dayandırılması gerekmektedir.</p>

<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17-.....</p> <p>(8) 167 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.</p> <p>“Kullanma belgelerinde belirtilen tahsislerden metre küp bazlı tahsis bedeli alınır. Alınacak bedeller kullanım amaçlarına göre; DSİ'nin teklifi üzerine DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlık tarafından belirlenir.</p>	<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17-.....</p> <p>(8) 167 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmış aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.</p> <p>“Tarımsal amaçlı kullanımlarda yıllık 5000m³'e kadar olan miktardan herhangi bir bedel alınmaz. Belirtilen bedelin üzerinde yapılacak her tür kullanımda ise metre küp bazlı tahsis bedeli alınır. Alınacak bedeller kullanım amaçlarına göre; DSİ'nin teklifi üzerine DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlık tarafından belirlenir.</p>	<p>Ülkemizde açılan kuyuların önemli bir kısmı tarımsal üretim amaçlı olup, tarımsal üretim amaçlı açılan kuyularda kullanılan su miktarının yıllık 5000m³ kadar olan bölümünden herhangi bir su bedelin alınması, ülkenin gıda güvenliğinin sağlanması ile köylü ve üretici çiftçilerin desteklenmesi amacıyla önerilmiştir. Ancak bunun dışında sanayi, madencilik vb. amaçlarla açılan kuyularda kullanılacak yeraltı suyunun ücretlendirilmesinin doğru olacağı düşünülmektedir.</p>
<p>MADDE 17- (11) 167 sayılı Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.</p> <p>“Yeraltı suları aramasında çalışacak sondaj makineleri Jeoloji Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odası tarafından yetkilendirilmiş mühendislik/müşavirlik firmaları onayından sonra trafik tescili yapılarak onaylı takip cihazı takılmış olarak DSİ tarafından kayıt altına</p>	<p>MADDE 17- (11) 167 sayılı Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.</p> <p>“Yeraltı suları aramasında çalışacak sondaj makineleri TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından yetkilendirilmiş mühendislik/müşavirlik firmaları onayından sonra trafik tescili yapılarak onaylı takip cihazı takılmış olarak DSİ tarafından kayıt altına</p>	<p>6235 sayılı kanun ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği genel kurulunun ile Odamız Ana Yönetmeliğine göre Hidrojeoloji Mühendisleri Odamıza bağlı olarak faaliyetleri sürdürmektedirler. Yeraltı suları konusunda tek yetkili mühendislik meslek örgütü TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olup, bu hizmetin sürdürülmesinde kullanılacak, araç, gereç ve donanımında sadece bu meslek örgütü tarafından sürdürülmesi gerektiğine düşünülmektedir. Ayrıca 167 Sayılı Kanun, Tüzük ve DSİ Yeraltısuları Teknik Yönetmeliği bit bütün olarak incelendiğinde, sondaj makinelerinin tescil, denetim, cezai işlem vb. bütün işlemlerinin Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından yapılması gerektiği düşünülmekte olup, tüm iş ve işlemlerin tek elden yürütülmesi de</p>

alınır. Trafik tescili ve DSİ kaydı yapılmamış makineler sondaj faaliyetinde bulunamaz.		sürecin doğru bir şekilde yürütülmesine önemli katkılar sunacaktır.
Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17- ...	Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17- ... Yeraltı sularının izlenmesi, kontrolü ve denetimi EK MADDE 5 – (1) Yeraltı sularına ilişkin izleme, kontrol ve denetim hizmetleri Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır. (2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.	Yeraltı sularına yönelik denetimlerin personel ve teknik altyapı yetersizliği nedeniyle aksamasını ve yasal yaptırımların kâğıt üzerinde kalmasını önlemek amacıyla operasyonel bir esneklik sağlanmıştır. Bu doğrultuda getirilen "yürüttürülür" ibaresi, DSİ'nin izleme ve denetim hizmetlerini kendi belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde yetkili özel firmalar veya uzmanlar aracılığıyla gerçekleştirerek saha etkinliğini artırmasına olanak tanır. Böylece, stratejik rezerv niteliğindeki yeraltı sularının korunması ve miktar ile kalite yönünden kontrolü, uzman kuruluşların teknik desteğiyle fiili bir denetim mekanizmasına dönüştürülerek su güvenliği garanti altına alınmasına katkı sağlanmıştır.
Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17- (24) 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir. "EK MADDE 13- İklim değişikliğine uyum ve binalarda su verimliliğinin sağlanması için; bina içi su tesisatları, yağmur suyu hasadı ve gri su sistemleri Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre projelendirilir ve su verimliliği	Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 17- (24) 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir. "EK MADDE 13- İklim değişikliğine uyum ve binalarda su verimliliğinin sağlanması için; bina içi su tesisatları, yağmur suyu hasadı ve gri su sistemleri Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre projelendirilir ve su verimliliği sağlayan ekipmanlar kullanılır. Yapı ruhsatı	Maddeye "etüt" kelimesi ilave edilerek, sadece projelerin değil, ilgili konuda hazırlanan etüt raporlarının da sürece entegre edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

<p>sağlayan ekipmanlar kullanılır. Yapı ruhsatı aşamasında bu yükümlülüğünü yerine getireceğini gösterir proje ve belgeler, ilgili kuruma sunulmadıkça yapı ruhsatı verilmez."</p>	<p>aşamasında bu yükümlülüğünü yerine getireceğini gösterir etüt, proje ve belgeler, ilgili kuruma sunulmadıkça yapı ruhsatı verilmez."</p>	
<p>Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan mevzuat</p> <p>GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce belgesiz olarak kuyu açtıranlar veya kullananlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde DSİ'ye kuyularını bildirmeleri ve aynı süre içerisinde belgesiz kuyu kayıt bedeli olan yirmi bin Türk Lirasını yatırmaları halinde, ilgililer hakkında, bu Kanun hükümlerine göre yaptırım uygulanmaz. Tahsil edilen bedeller, DSİ bütçesine gelir kaydedilir.</p> <p>Bu kuyulardan teknik ve hukuki olarak kullanma belgesi alabilecek olanlara kullanma belgesi düzenlenir. Aksi durumda, masraf alınmaksızın DSİ tarafından kuyu kapatılır veya kapattırılır. Her iki durumda da kuyu kayıt bedeli olarak alınan bedel iade edilmez.</p>	<p>GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce belgesiz olarak kuyu açtıranlar veya kullananlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde DSİ'ye kuyularını bildirmeleri, bu kuyular için fenni sorumlu jeoloji mühendislerince hazırlanan teknik rapor ve hukuki durumun uygun olduğunu belgelemeleri ve belgesiz kuyu kayıt bedeli olan yirmi bin Türk Lirasını yatırmaları halinde kullanma belgesi düzenlenir, ilgililer hakkında, bu Kanun hükümlerine göre yaptırım uygulanmaz. Tahsil edilen bedeller, DSİ bütçesine gelir kaydedilir. Aksi durumda, masraf alınmaksızın DSİ tarafından kuyu kapatılır veya kapattırılır. Her iki durumda da kuyu kayıt bedeli olarak alınan bedel iade edilmez.</p>	<p>Bu madde ile belgesiz açılan kuyulara "af niteliğinde" bir düzenleme getirilmiştir. Bu af düzenlemesinde ise tek kriter, DSİ Genel Müdürlüğüne 20.000 TL ücret ödenmesi şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.</p> <p>Oysa günümüzde açılan kaçak kuyularda teknik olarak birçok eksikliğin yanında, hukuki sorunlarda sıklıkla yaşanmaktadır. Mülkiyet ihtilafı olan birçok alanda kaçak kuyuların açıldığı bilinmektedir.</p> <p>Yapılan düzenleme ile belgesiz kuyuların kayıt altına alınma sürecine fenni mesul jeoloji mühendislerin dahil edilerek teknik rapor şartının eklenmesi, yeraltı suyu kullanımını bilimsel verilere ve profesyonel mühendislik disiplinine dayandırılarak, yapılan bir iş ve işlem haline getirilerek, sondaj ve kuyu açılması, teçhiz ve kullanımı bir mühendislik alanı haline getirilmiştir. Bu düzenleme ile kaçak kuyuların sadece para verilerek yasal statüye kavuşturulamayacağı , bu kuyuların yasal statüye kavuşturulması için bazı teknik ve hukuki sorunlarında çözümlenmesinin zorunlu olduğunun topluma verilmesi gerek bir algı olduğu düşünülmektedir. Aksi takdirde 20.000TL parayı veren her kes kaçak kuyu açmaya yeltenmesine ve yeraltı sularımızın daha fazla yağmalanmasına neden olunabilir. Ayrıca kuyuların yasallaştırılması süreçlerine konusunda uzman mühendisler dahil edilerek stratejik yeraltı su rezervlerinin korunması ve</p>

		teknik açıdan riskli olan kuyuların ekosisteme zarar vermeden tasfiyesi hedeflenmiştir.